

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΕΤ'.

Συνδρομή ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἰτησία. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

14 Αὐγούστου 1888

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΑΙΓΥΠΤΟΝ

Β'

Εἰς τὴν πόλιν λοιπὸν ἐλθὼν τὴν ὑπὸ τοῦ με-
γίστου τῶν Ἑλλήνων ποτὲ ἰδρυθεῖσαν, ὑφ' Ἑλ-
λήνων πάντοτε οἰκηθεῖσαν καὶ δοξασθεῖσαν, καὶ
τὸν Ἑλληνικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα διὰ τῶν αἰ-
ῶνων μὴ ἀπολέσασαν, πρῶτον πόθον καὶ πρῶτον
καθηκὸν ἡσθάνθην νὰ ἐπισκεφθῶ ἐν αὐτῇ τὸν
γενάρχην ἡμῶν, τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ὀρθοδόξου
ποιμνῆς τὸν ποιμένα, τὸν ὑπὸ πάντων ἀγαπώ-
μενον καὶ σεβόμενον· καὶ δὴ, μίαν ὥραν μετὰ
τὴν ἀπόβασίν μου, μετέβαινον εἰς τὸ Πατριαρ-
χεῖον.

Τὸ κατὰστημα, ταπεινὸν μᾶλλον, ἀπομεμο-
νωμένον καὶ περιτείχιστον, ἔχει τι τὸ μεσαιω-
νικὸν καὶ μοναστικόν, ἐκ πρώτης ὄψεως ἐμπνέον
εὐλαβείαν, ἣν ἐπιτείνει ἡ θέα τῶν πληρούντων
αὐτὸ κληρικῶν, καὶ κορυφοῖ ἡ ἐν τῇ βαθείᾳ
καὶ ἀμυδρῶς φωτιζομένη αἰθούσῃ συνάντησις
μετὰ τοῦ γεραροῦ τὰ ἔτη ἀλλὰ νεαροῦ μᾶλλον
τὴν ὄψιν Πατριάρχου Σωφρονίου. Ἄλλοτε ἐπὶ
τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου καθεσθεῖς,
ἐκόσμησε καὶ ἐκείνον ὡς τιμᾷ σήμερον διὰ τῶν
ἀριτῶν του τὸν τῆς Ἀλεξανδρείας. Παρὰ πάν-
των κοινὰς ἤκουσα εὐφημίας. Ὅσάκις πρόκειται
περὶ κοινωφελοῦς, περὶ ἀγαθοεργοῦ, περὶ εὐσε-
βοῦς τινος σκοποῦ, πρωταγωνιστεῖ πάντοτε μετὰ
θεοῦ ζήλου διὰ λόγου καὶ ἔργου, εἰ καὶ δι'
ἑαυτὸν οὐδὲν ποτε πράξας ὅπως ἀπορίψῃ τὸ
εὐγενὲς χριστιανικὸν γνῶρισμα τοῦ ὀρθοδόξου
κλήρου, τὸ τῆς πενίας.

Ἡεὐρυν με ἐνδιαφερόμενον εἰς τὸν σκοπὸν
τοῦ ἐνταῦθα συστάντος συλλόγου τῆς Ἀναπλά-
σεως, μοὶ ὠμίλησε περὶ αὐτοῦ μετ' ἐνθουσια-
σμοῦ, καὶ ἀναπτύξας μοι ὅτι ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν
ἀναγέννησις καὶ ἐπίδοσις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐμ-
πεδώσεως τῶν θρησκευτικῶν αἰσθημάτων καὶ
τῆς στηρίξεως τῆς δημοσίας ἀγωγῆς ἐπὶ τῶν
βάσεων τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς, μοὶ ἀνέθετο
νὰ διαβιβάσω εἰς τὸν ταῦτα ἐπιδιδόνοντα σύλ-
λογον τὴν ἑκφρασιν τοῦ ἐνδιαφερόντός του, τὰς

εὐλογίας του, ὡς καὶ τὴν προθυμίαν του εἰς τὸ
νὰ συνδράμῃ τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ κατὰ δύναμιν.

Εἶδον δὲ τὴν Αὐτοῦ Παναγιότητα καὶ ἐν τῇ
λαμπρᾷ (τῶν ἡμετέρων πολὺ λαμπροτέρᾳ) ἐκ-
κλησίᾳ τῆς Ἀλεξανδρείας τοσοῦτον μεγαλο-
πρεπῶς λειτουργοῦντα, ὥστε ἐπὶ στιγμὴν ἀλη-
θῶς μοὶ ἐφάνη ὡς ἂν εἶχον ἀνέλθει εἰς τοὺς
χρόνους καθ' οὓς εἰς τῶν μεγάλων πατέρων τῆς
ἐκκλησίας ἐκάθητο εἰς τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν
θρόνον· καὶ τέλος τὸν ἤκουσα εἰς ἰδιαιτέρᾳ
θρησκευτικὴν τελετὴν ἱεουργοῦντα καὶ τὰς ἱε-
ράς εὐχὰς ἀναγινώσκοντα τοσοῦτον εὐκρινῶς,
ἐπιβλητικῶς καὶ μετὰ συγκινηθέντος αἰσθή-
ματος, ὥστε ὁτὲ μὲν ἐνόμιζον ὅτι ἀκούω τοῦ
ποτὲ Ἀργολίδος Κυρίλλου, οὐ, ὅσοι αὐτὸν ἐγνώ-
ρισαν, θέλουσι μὲ δικαίῳσει ὅτι ἐπικαλοῦμαι
ἐνταῦθα τὴν μνήμην, ὁτὲ δ' ἐφανταζόμην ὅτι
ἤμην εἰς τοὺς χρόνους τῶν Ἑβδομήκοντα, τὰς
Γραφὰς ἐρμηνευόντων εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν
πόλιν.

Περὶ ἐθνικοῦ δὲ κέντρου προκειμένου, ἐννοεῖ-
ται ὅτι μετὰ τὸν Πατριάρχην ἐπεσκέφθην ἀμέ-
σως τὸν Γενικὸν ἡμῶν Πρόξενον· ἀλλὰ περὶ ἐ-
κείνου, ἰσαδέλφου μοὶ φίλου ὄντος, μοὶ ἐπιβάλλε-
ται σιγὴ, ἣν ἱκανῶς ἀναπληροῖ ἡ κοινὴ
γνώμη.

Μετὰ τὸ μεγαλουργῆμα τῶν ὁδῶν ἠθέλησα
νὰ ἰδῶ καὶ τινὰ τῶν ἄλλων ἔργων τῶν ἡμετέ-
ρων δημογυνῶν, καὶ ἅμα εὐκαιρήσας μετέβην τὸ
πρῶτον εἰς τὸ ἐθνικὸν νοσοκομεῖον. Λέγω δὲ
ἐθνικόν, οὐχὶ διότι ὁ φίλος μου, ὁ πρόφην, πο-
νηρῶς μειδιῶν, μοὶ εἶπεν ὅτι θὰ ἰδῶ καὶ θὰ πει-
σθῶ ὅτι δὲν εἶναι δημοτικόν, ἀλλὰ διότι ἐν
Ἀλεξανδρείᾳ ἕκαστον ἔθνος ἔχει τὸ νοσοκομεῖόν
του· καὶ πρέπει νὰ πιστεύσω ὅτι ὑπὸ πολλῶν
μοὶ ἐρρήθη περὶ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἡμετέρου
ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα, διότι εἰς πολλὰς τῆς
Εὐρώπης πόλεις ἐπεσκέφθην νοσοκομεῖα ἐπίση-
μα καὶ μεγάλα, ἀλλ' οὐδαμῶς εὖρον περισ-
σοτέραν τάξιν, μᾶλλον λάμπουσιν ἐν πᾶσι
καθαριότητα, συγκινητικωτέραν περιποίησιν,
μᾶλλον εὐσυνείδητον ἱατρικὴν ἐπιμέλειαν. Οἱ
ἐν τῷ εὐρυχώρῳ, εὐάερόν, ἀγρύπνωτος ἐπιτη-
ρουμένῳ καὶ πάντων τῶν θεραπευτικῶν μέσων
ἀφθονοῦντι καταστήματι διαιτῶμενοι μοὶ ἐφά-

νησαν, ὅτε περιήλθον αὐτὸ ἀπὸ κλίνης εἰς κλίνην, φαιδροί, εὐτυχεῖς διὰ τὰς περιποιήσεις ὧν ἀπελάμβανον, καὶ σχεδὸν βέβηκοι περὶ τῆς ἀναρρώσεως.

Μετὰ τὸ νοσοκομεῖον τοῦ σώματος ἐπισκέφθη τῆς ψυχῆς τὸ νοσοκομεῖον, τὸ ἐθνικὸν σχολεῖον, σήμερον πλέον δύναμαι νὰ εἰπῶ Γυμνάσιον, εἰς ὃ μετέβην δις ἐπανειλημμένως, διότι μαθὼν ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ἔχῃ τὰς ἐτησίαις του ἐξετάσεις μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἀνέβηκα τὴν ἀναχώρησίν μου ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα, ἵνα παρρησιῶ εἰς αὐτάς.

Ἡ πρώτη μου εἰσοδος εἰς τὸ κατὰστημα μ' ἐξέπληξε καὶ μὲ συνεκίνησε, διότι εἶδον οἰκοδομὴν μεγίστην καὶ εὐπρεπῆ, ἔχουσιν οὐδὲν μὲν τὸ περιττόν, ἀλλὰ πάντα τὰ ἀναγκαῖα, οὐχὶ μαρμάρινα περιστύλια ἢ Ἑρμᾶς, ἀλλ' αὐτὰς εὐρείας, καὶ πολλὰς αἰθούσας καὶ εὐρυχωρούς, οὐχὶ ἀγάλματα καὶ εἰκόνας πολυδάπανους πλὴν ἀχρήστους, ἀλλὰ καθηγητὰς πολυμαθεῖς καὶ πλήρεις ζήλου ὑπὲρ ἐκπληρώσεως τοῦ ἱεροῦ των καθήκοντος, ὡς ἐπίσθην εἰς τινὰς τῶν παραδόσεων παραστάς.

Πρὸ πάντων δὲ μὲ συνεκίνησε τὸ θέαμα τῆς ἡμέρας τῶν ἐξετάσεων, ὅτε ὑπὸ τὴν πρωτοκαθεδρίαν τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου καὶ τοῦ γενικοῦ προξένου τῆς Ἑλλάδος, καὶ παρουσίᾳ τῶν πρωτίστων τῆς πόλεως οἰκογενειῶν, κυρίων καὶ κυριῶν, εἶδον συρρεύσαντα ὅπως ἐξετασθῶσι περὶ τὰ χίλια διακόσια παιδία ἡμιποτέρων τῶν φύλων παρὰ δὲ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐκπαιδευτηρίου Κου Βενετοκλέους, εὐφραδέστατα ἀγορεύσαντος, ἤκουσα ὅτι τὰ μὲν εὐρέα καὶ βρύτιμα γήπεδα τοῦ ἐκπαιδευτηρίου ἐδωρήσαντο ὁ Τοσίτσας καὶ ἄλλοι Ἕλληνες Ἀλεξανδρινοί, τὴν ὀφειλὴν δὲ διὰ τὸ μέγαρον, ὡς δικαιούται νὰ ὀνομασθῇ ἡ οἰκοδομή, ὑπερβάσαν τὰς 600,000 δραχμῶν, ὅτι ἀνέλαβεν ὡς ἰδιὰν ὁ Κ. Ἀβέρωφ, καὶ ὁ αὐτὸς ἀνεδέχθη πᾶσαν τὴν δαπάνην πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ διδασκτηρίου εἰς πληρὴς γυμνάσιον, τοῖς ἐν Ἑλλάδι ἰσόβαθμον. Εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο ἐπευφύμησε τὸν εὐγενῆ πατριώτην ἐνθουσιωδῶς πᾶν τὸ παρατυχὸν ἀκροατήριον.

Αἱ ἐξετάσεις ἀπέδειξαν ἀρίστους τὰς προόδους εἰς τὰ Ἑλληνικὰ καὶ τὰ ἄλλα ἐγκύκλια μαθήματα, περιλαμβανομένου καὶ ἐνός, οὗ τὴν ἀνάγκην ἐπιβάλλουσιν αἱ ἐγγύριοι περιστάσεις, τοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου· καὶ γλῶσσαι ἄλλαι διδάσκονται προσέτι, ἡ Γαλλικὴ καὶ ἡ Ἀραβικὴ. Τῷ Γυμνασίῳ δὲ προσήρτηται καὶ Παρθεναγωγεῖον, ἀρχόμενον ἀπὸ νηπιαγωγείου, ἀρίστα διευθυνομένου ὑπὸ μιᾶς τῶν μᾶλλον ἀξιόσυστάτων μαθητριῶν τῆς Κας Λασκαρίδου, καὶ χωροῦν μέχρι τῶν ἀνωτάτων τάξεων ὑπὸ τὴν ἐμπειρον διευθύνσιν μιᾶς τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ

μᾶλλον διακεκριμένων τροφίμων τοῦ Ἀρσακείου.

Πλὴν δὲ τούτου, τοῦ κεντρικοῦ, καὶ ἄλλα ὑφίστανται ἐν Ἀλεξανδρίᾳ ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια, καὶ αἱ ἐξετάσεις ἀρρένων καὶ θηλέων εἰς ἐν ἐξ αὐτῶν, τὸ τοῦ Κ. Κωνσταντινίδου, εἰς ὃς ἐπίσης παρεκάθησα, μοὶ ἐφάνησαν ἀποδεικνύουσαι ἀρίστους καὶ αὐτοῦ τοὺς καρπούς.

Καὶ Ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες, καὶ Γαλλικαὶ μάλιστα ὑφ' Ἑλλήνων ἐκδιδόμεναι, καὶ βιβλία δημοσιευόμενα, ἄρα πιθανῶς καὶ ἀναγινωσκόμενα, ἐλέγχουσιν ὑπάρχουσιν οὐ μόνον χρηματικὴν, ἀλλὰ καὶ διανοητικὴν κίνησιν ἐν Ἀλεξανδρίᾳ.

Ἐκτὸς δὲ τῶν σχολείων ὑπάρχουσιν ἐκεῖ καὶ ἄλλα κοινὰ κέντρα τοῦ Ἑλληνικοῦ βίου, ὡς τὰ χρηματιστήρια, τὸ μέγα ἀναγνώστηριον, περιέχον πάσας τὰς Ἑλληνικὰς καὶ παρμπόλους ξένας ἐφημερίδας καὶ συγγράμματα περιοδικὰ, καὶ τέλος ὁ κοινὸς περίπατος καὶ τὸ ἐντευκτήριον τοῦ Ἁγίου Στεφάνου. Ἑλληνικὴ ἐταιρία παρέτεινε τὸν σιδηρόδρομον πέραν τοῦ μεγάλου λιμένος πρὸς ἀνατολὰς διὰ τοῦ Ραυλέ, ὃ ἀπέβη εἰς ἀπέραντον πρὸςάστιον τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ πέραν αὐτοῦ κατὰ τὴν παραλίαν, πρὸς τῇ ἀρχαίᾳ Νικοπόλει, εἰς θέσιν καλουμένην Ἁγίον Στέφανον, ὠκοδόμησε λουτήρας εἰς μέρος δι' ὑφάλων προφυλαττόμενον ἀπὸ τῶν ἐπιπολαζόντων εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα καρχαριῶν, οἷς θὰ ἦσαν ἄλλως εὐπρόσδεκτος τροφή οἱ λουόμενοι. Ἐπὶ τῆς ἀκτῆς δ' ἔκτισαν μέγιστον καὶ περίβλεπτον ξενῶνα, οὗ αἱ νῆτρεπισμέναι παράλιοι στοαὶ εἰς περίπλεκτον, αἱ δὲ ἄχανεῖς ὠρίσθησαν αἰθούσαι εἰς ἐστιατόρια, ἀναγνώστηρια, παίγνια παντοῖα διὰ μεγάλους καὶ διὰ μικρούς, καὶ προσέτι εἰς χορούς, δις μὲν τῆς ἐβδομάδος τῶν παιδιῶν, ἅπαξ δὲ πάντων τῶν μελῶν, κυρίων καὶ κυριῶν, τῆς ἐταιρίας. Δὲν συνέρχονται δὲ ἐνταῦθα μόνον οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ τοῦτο ἐστὶ τὸ μόνον κοινὸν κέντρον εἰς ὃ ἀπαντῶνται οἱ τῆς ἀνωτέρας συναναστροφῆς πασῶν τῶν ἐθνικοτήτων.

Ἄλλα διὰ τούτων δὲν ἐννοῶ ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον κατέχει πᾶσαν τὴν Ἀλεξανδρίαν. Εἰ καὶ εἰς πάσας τὰς τάξεις ἐνυπάρχει, καὶ εἰς τινὰς ὑπερέχει, εἰς τὴν τοῦ κάτω λαοῦ τὸ ἀσυγκρίτως πολυπληθέστερον ἐστὶ τὸ Ἀραβικόν, περιεργότατον καὶ πάσης προσοχῆς ἄξιον διὰ τὴν θαυμασίαν ποικιλίαν τῶν τε μορφῶν καὶ τῶν ἀναβολῶν. Ἐν γένει ἄνδρες καὶ γυναῖκες τοῦ λαοῦ ὥραϊον ἔχουσι τὸ ἀνάστημα, εὐγενεῖς μᾶλλον τοῦ προσώπου τοὺς χαρκτηρᾶς, τὴν δ' ὄψιν μελάγχρως κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, ἀναλόγως τῆς καταγωγῆς των. Ἀμφότερα τὰ φύλλα καὶ πᾶσαι αἱ ἡλικίαι ἐντέρπονται εἰς ποικίλα καὶ ζωηρὰ ἐνδυμάτων χρώματα, φαιδροτάτην ἐμποιοῦντα ἐντύπωσιν. Οἱ ἄνδρες φέρουσι

μακρὸν συνήθως ποδήρη χιτῶνα, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐπίβλημα ἐλαφρόν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λευκόν, ὃ οὐδὲ κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ θέρους ἀποθέτουσιν. Τοῦτο συνήθως ῥίπτουσιν ὑπὲρ τὸν ἀριστερόν ὦμον, καὶ ὁ οὕτως ἐσταλμένος κατ' οὐδὲν διαφέρει ἀρχαίου Ἑλληνοῦ τῆς κλασικῆς ἐποχῆς κατὰ τῶν γνησιωτέρων ἀνδριάντων τὰς παραστάσεις. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ χαριέντος ἀναστήματος νέα γυνή, ἡ τὸν ἀμφορέα ἐπὶ τοῦ ὤμου ἢ τῆς κεφαλῆς φέρουσα καὶ κοσμίῃ, σχεδὸν μεγαλοπρεπεῖ, βήματι σοβοῦσα, ἀναμνησκει οὐ σπανίως τὰς κανηφόρους τοῦ Παρθενῶνος.

Ἄλλ' εἰς τὴν εὐπρέπειαν τοῦ σώματος ἀναποκρίνεται καὶ τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου ἡ καλλονή; Αὕτη ἐστὶν ἐρώτησις εἰς ἣν παροδίτης ὁδοιπὸρος καὶ μὴ σταθερὸς κάτοικος δυσκόλως δύναται ν' ἀπαντήσῃ, διότι ἀντὶ προσώπου βλέπει αὐτὸς οὔτε κἂν ὁμοιάθρωπον προσωπίδα, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς, ἀπὸ τοῦ μετώπου προέχοντα ὑπὲρ τὴν ῥίνα καὶ ἐπέκεινα αὐτῆς κάλαμον δισχιδῆ, ὃν παρὰ ταῖς κυρίαις τῶν ἀνωτέρων τάξεων ἀντικαθιστᾷ χρυσοῦς ἡμικύλινδρος, μαρτυρῶν τὸν πλοῦτον, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ κάλλος αὐτῶν. Παρὰ τῶν ἐμπειροτέρων ὅμως ἤκουσα ὅτι πολλοὶ Ἀραβίδες διαπρέπουσιν ἐπὶ καλλονῇ, καὶ μάλιστα τῇ τῶν ὀφθαλμῶν· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἀμυήτους, καὶ τούτων θλώσι τὰς ἀκτῖνας οἱ ἀποτροπαιοὶ ἐκείνοι ἀλάκοι.

Ὅπου ὅμως ἐπιτρέπεται ν' ἀντιλειβῇ τις τῶν φυσιογνωμιῶν, ὡς εἰς τοὺς ἄνδρας, εἰς τὰ παιδία, εὐρίσκει μεγίστην ποικιλίαν αὐτῶν παρὰ τῷ λαῷ, οὐ μόνον διότι Ἕλληνες καὶ Εὐρωπαῖοι διακρίνονται ἐκ πρώτης ὄψεως ἐκ τῶν ἐγχωρίων, ἀλλὰ διότι καὶ οἱ ἐγχώριοι ἄλλοι ἄλλης εἰσὶν ἐθνολογικῆς καταγωγῆς. Οὕτως ὁ ἐμπειρὸς ὀφθαλμὸς ἐκ πρώτης ὄψεως διακρίνει τὸν κυρίως Ἀραβὰ, τὸν ἄρχοντα σήμερον τῆς Αἰγύπτου, μετὰ τοῦ ὁμογενοῦς αὐτῷ Φελλάχου, τοῦ τρωγλοδύτου, ἀπὸ τοῦ γνησίου ἀπογόνου τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, τῶν Σισωστριδῶν καὶ Ραμσῶν, οὗ τὸ ὄνομα παρεφθάρη εἰς Κόπτος, καὶ εἰς τὸ, ἄλλην ὅμως φυλὴν ἐμφαῖνον, Γύφτος· τοῦτον δὲ πάλιν ἀπὸ τοῦ νομάδος καὶ σκηνοβίου Βεδουίνου, καὶ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐρημοπλανοῦς Αἰθίοπος, ἡ ἀπὸ τοῦ Ἰουδαίου, οὗ ἡ ἀμετάβολος φυσιογνωμία διατηρεῖται ἐπὶ τῶν ἀναγλύφων τῶν κεχαραγμένων πρὸ πεντακισχιλίων ἐτῶν ἀπαράλλακτος πρὸς τὸν πωλούντα σήμερον ὑαλικά εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ Σταυροδρομίου.

Ἡ τῶν Κόπτων γλῶσσα ἐστὶν αὕτη ἡ ἀρχαία Αἰγυπτιακὴ, μετ' ἁλλοιώσεων ἅς φυσικῶς φέρουσιν οἱ αἰῶνες εἰς γλώσσας μὴ καλλιεργούμενας· ἀλλὰ πολύτιμος κατὰ τοῦτο, ὅτι εἰ καὶ

μὴ ἀνθεῖ, διατηρεῖ ὅμως τὰς ἀρχαίας ρίζας, καὶ ἀληθῶς ἐστὶ θησαυρὸς διὰ τοὺς Αἰγυπτιολόγους, τοὺς ἐγκύπτοντας εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἱερογλυφικῶν. Γράφεται καὶ τυπῶται, καὶ ἔχει βιβλία, τοῦλάχιστον ἐκκλησιαστικά, διότι οἱ Κόπτοι εἰσὶ χριστιανοί, ὡς γνωστόν, ἀλλὰ... πλέον δὲν ὁμιλεῖται, ἢ κινδυνεύει νὰ παύσῃ ὁμιλουμένη καὶ ν' ἀποσβεσθῇ, ὡς τοῦτο ἐνίοτε συμβαίνει εἰς ἔθνη ἀπολλύντα τὴν συναίσθησιν τῆς ἰδίας ἀξίας, ὡς θὰ συνέβαινε περ' εἰπεῖν παρ' ἡμῖν ἂν ἦτο δυνατόν, λησμονήσαντές ποτε ὅτι κεκτήμεθα τὴν ὠραιότεραν, τὴν πλουσιωτέραν, τὴν ἐνδοξοτέραν πασῶν τῶν γλωσσῶν, αὐτῆς νὰ ψιττακιζώμεν ξένην τινὰ τοῦ συρμοῦ, ἣν ἀπαρτίζουσιν ἐρείπια συντριμμάτων.

Ἀντὶ λοιπὸν τῆς παναρχαίου καὶ διὰ χιλιοτηρίδων διατηρηθείσης γλώσσης τῶν, οἱ Κόπτοι ὁμιλοῦσι σήμερον Ἀραβικά, εὐτυχῶς δι' αὐτοὺς γλῶσσαν γλυκυτάτην καὶ εὐηχοτάτην, πλείστας ἔχουσιν λέξεις φωνηεντολήκτους, τὴν Ἰταλικὴν ἤθελέ τις εἰπεῖ τῶν Ἀσιατικῶν γλωσσῶν, ἐν τῷ μεσαιῶνι δι' ἀξιολόγων εἰς αὐτὴν μεταφράσεων καλλιεργηθείσαν. Αὕτη ἀπέβη ἡ κοινὴ τοῦ λαοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ οἱ ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἀφρικῆς προσερχόμενοι ἀναγκάζονται νὰ τὴν ἐκμανθάνωσιν.

Διακρίνεται δ' ὁ λαὸς οὗτος, ἐξ οἷων δῆποτε στοιχεῖον καὶ ἂν σύγκειται, μάλιστα δ' ὁ Ἀραβικὸς, ἐπὶ μεγάλῃ νοημοσύνῃ, πρὸς τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῶν περπολιτισμένων Εὐρωπαίων εὐχερίστατα συμμορφούμενος, καὶ ἐν πᾶσιν ὧν ἐπιδέξιος, εὐμαθὴς καὶ ἐφευρετικὸς. Πλείστους ἤκουσα τῶν χυδαιότερων τάξεων, ὀφοπώλας, ἀγωγιάτας καὶ ἄλλους, προσφωνοῦντας Εὐρωπαίους, Γάλλους, Ἀγγλους, Ἰταλοὺς, εἰς τὴν ἰδίαν γλῶσσαν ἐκάστου, καὶ μετ' αὐτῶν συνεννοούμενους. Εἶδον Φελλάχου παῖδα, ἐκ τῆς τρώγλης του μισθωθέντα ὑφ' ἐνὸς τῶν ἡμετέρων, ἐντὸς τεσσάρων ἢ πέντε ἐτῶν οὐ μόνον εἰς τέλειον ὑπηρέτην διαμορφωθέντα, τὴν οἰκίαν διακοσμοῦντα, μαγειρεῶντα, πλύνοντα, σιδηροῦντα, ράπτοντα, ἀλλὰ καὶ τὴν γλῶσσαν ἡμῶν ἄριστα ἐκμαθόντα.

Περίεργον παραδείγματος τῆς νοημοσύνης τῶν ἀνθρώπων τούτων ἐγενόμην θεατῆς μίαν ἐσπέραν. Ἡ σελήνη εἶχεν ἄρτι δύσει, ὅτε ἡ Κυρία τῆς οἰκίας ἐν ἣ ἐφιλοξενούμην μ' ἐκάλεσε νὰ ἔλθω ἀθορύβως εἰς τὸ παράθυρον τὸ ἀνοιγόμενον ἐπὶ τὸν κήπον τῆς οἰκίας, ὅστις διὰ κιγκλίδων ἐχωρίζετο ἀπὸ τῆς ὁδοῦ. Ἐκεῖ μοι ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου ἀνθρωπὸν τινα κινούμενον ἐντὸς τοῦ κήπου, καὶ μοι ἐψιθύρισε νὰ παρατηρήσω τί πράττει. Ὁ ἄνθρωπος ἦν Ἀραβ μισθωτὸς νυκτοφύλαξ τῆς οἰκίας, ὅστις περιεφέρετο δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐκτὸς αὐτῆς καὶ τὴν ἐπιτηρεῖ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ σκότεινι δὲν ἠδύνατο τὸ βλέμμα του νὰ εἰσδύσῃ καὶ εἰς πάσας

τὰς γωνίας τοῦ κήπου, ἰδοὺ τί ἐπενόησεν. Ἐν τῷ κήπῳ ἴσταντο ἐπὶ βάθρων δύο ὠραῖα μαρμάρινα ἀρχαίων θεῶν ἀγάλματα. Εἰσδύων λοιπὸν εἰς αὐτὸν ἀσφύτως ὅτε ἡ σελήνη δὲν τὸν ἐπρόδιδε, προσήρχετο εἰς τὰ ἀγάλματα, καὶ ἐνέδυε ἑκάτερον αὐτῶν δι' ἐνὸς μέλανος βουρνούζιου ἢ ποδήρους χιτῶνος, καὶ περιδέσας καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διὰ λευκοῦ μανδηλίου, ἀπήρχετο ὡς ἦλθεν, εἰς αὐτὰ ἐμπιστευόμενος τὴν φρουρήσιν τοῦ κήπου, καὶ τῆς ἐκεῖθεν προσόδου εἰς τὸν οἶκον, χωρὶς νὰ ἔχη πλέον αὐτὸς νὰ ἀπαγρυπνῇ εἰς ταῦτα τὰ μέρη. Καὶ τῷ ὄντι καλῆτέρους φρουροὺς δὲν ἠδύνετο νὰ εὔρῃ, ἢ μᾶλλον νὰ ἐπινόησῃ, διότι τὰ δύο ἀγάλματα, ὧν τὸ ἑνδυμα εἰκίνει ἡ νυκτερινὴ αὖρα, ἐφαίνοντο ὡς δύο ζῶντες καὶ εἰς τὸ καθήκον των ἀκινήτως προσηλωμένοι φρουροί, ὧν τὸ ἄγρυπνον βλέμμα οὐδ' ὁ θρασύτερος νυκτοκλέπτης ἤθελεν ἀψηφῆσαι. Τὸ στρατήγημα τοῦτο αὐτὸς εὔρεν ὁ Ἄραψ καὶ ἐξετέλει ἐν κρυπτῷ, ἀγνοῶν καὶ ὅτι διενόηθη ὑπὸ τῶν κυρίων του.

Ὁ ὑπὸ τῆς φύσεως ἄριστα πεπροικισμένος οὗτος λαὸς ζῇ ἐν τούτοις ἀθλίως, εἰς ὅπας ἄς ἀνασχάπτει ἐντὸς τῶν σωρῶν τῆς ἰλῦος τοῦ Νείλου, καὶ ἄς οὐδὲ διὰ κτήνη ἤθελέ τις ὑπολάβαι κατοικησίμους. Εἰσὶ δ' οἱ λεγόμενοι Φελλάχοι, ἐξ ἀραβικῆς καταγωγῆς, οὐχὶ μὲν νόμῳ (ἴσως διότι νόμος δὲν ὑπάρχει, ἢ κἂν δὲν ὑπῆρχεν), ἀλλὰ πράγματι δούλοι, ὅτι ἦσαν οἱ ποτὲ κατὰ μυριάδας ἀναγκαζόμενοι νὰ ἐργάζωνται καὶ κατὰ χιλιάδας ν' ἀποθνήσκωσι διὰ τὴν ἀνεγερσιν ἐνὸς τάφου ἐνὸς τῶν Φαραῶ. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν συναντηθεὶς μεθ' ἐνὸς τῶν ἐγγυτάτων συγγενῶν τοῦ τότε ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου, τῷ εἶπον ὅτι καθ' ἃ ἀκούω πολλὰ καὶ ὑπὸ τὰ σκῆπτρα τοῦ κηδεστοῦ του γίνονται πρόσδοι ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, φοβοῦμαι ὅμως ὅτι δὲν λαμβάνεται ὅση ἔπρεπε μέριμνα ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ.

— Τοῦ λαοῦ; μοὶ εἶπεν. Ἀλλὰ λαὸς δὲν ὑπάρχει ἐν Αἰγύπτῳ (!).

Καὶ τῷ ὄντι οὗτος ἦν ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι τῶν τότε Κεδίβων. Λαὸς δι' αὐτοὺς δὲν ὑπῆρχεν· ὑπῆρχε μόνον ὕλη πρὸς ἐκμετάλλευσιν, καὶ τὸ μεταλλεῖν ἦν χρυσωρυχεῖον. Ὁ μεγαλοφυὴς Μεχμέτ Ἀλῆς, ἀπλοῦς καὶ ἀποχειροβιώτος ἀξιώματικὸς ἐλθὼν ἐκ Μακεδονίας, ὅθεν ὁμοίως σχεδὸν εἶχον ἐλθεῖ καὶ οἱ πανάρχαιοι προκατόχοί του, οἱ Πτολεμαῖοι, ἐγένετο ἡγεμὼν καὶ βαθύπλουτος· οἱ δὲ διάδοχοι αὐτοῦ ἐξηκολούθησαν θησαυρίζοντες, καὶ πολὺ μᾶλλον ἐκείνου σπαταλῶντες, καὶ παντοίως ἐξαντλοῦντες τὸν ἰδρώτα τοῦ λαοῦ, οὗ ἡρνοῦντο τὴν ὑπαρξίν.

Εἰς τῶν τελευταίων Ἀντιβασιλέων, ὡς ἤκουσα ἐκ πηγῆς λίαν ἀξιοπίστου, εἶχεν ὑπουργόν,

ὅστις τῷ ἐχρησίμευεν ὡς πρῶτον ὄργανον εἰς πάσας τὰς ἀδικίας, εἰς πάσας τὰς καταπιέσεις του, παραχωρῶν, ἐννοεῖται, ἐκὼν ἄκων, τὴν ἀνάλογον μερίδα καὶ εἰς αὐτόν, καὶ οὕτως ἐσώρευσαν ἑκατομμύρια ἐπὶ ἑκατομμυρίων, ἢ μᾶλλον τὰ διεῖρξαν εἰς πάντας τοὺς ἀνέμους τῆς κραυγῆς καὶ τῆς ἀσωτίας. Ἀλλ' ὅτε ἦλθεν ὁ καιρὸς καθ' ὃν οἱ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ὃν ἐκυβέρνηων ἀνεύθυνοι οὔτοι ἡγεμόνες κατέστησαν ὑπεύθυνοι ἀπέναντι τῆς Εὐρώπης, τότε μοὶ ἐβεβαίωσαν ὅτι ὁ Κεδίβης ἐκεῖνος, ὁ χληρὸν θεωρῶν νὰ ἔχη συνένοχον καὶ μάρτυρα τῶν κακουργιῶν του, προσεκάλεσε τὸν ὑπουργὸν εἰς τὸ ἀντιβασιλικὸν μέγαρον, καὶ ἐκεῖ δορυφόροι ἐν κρυπτῷ τὸν ἀπέπνιξαν. Εὐχομαι νὰ ἦ τοῦτο ἀπλὴ μυθιστορικὴ πρόληψις καὶ συκοφαντία.

Πόσον ἄλλοι οἱ νῦν καιροί! Σήμερον τὸν ἀντιβασιλικὸν θρόνον κατέχει Κεδίβης ὁ Ἀχμέτ Τεφίκ οὐ μόνον τοὺς ἐξωτερικοὺς τρόπους, ἀλλὰ καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἐξηγουερισμένος, ὀλίγον περὶ ἑαυτοῦ, πολὺ δὲ περὶ τῆς εὐημερίας τῆς χώρας μεριμνῶν, ἥς ἡ τύχη τῷ ἐνεπιστεύθη, οὐδένα ἀδικῶν, ἐν ἀφελείᾳ ζῶν, πᾶσαν ἀσωτίαν ἀποσκηρατίσας, καὶ ὡς διὰ τῆς δικαίας του κυβερνήσεως οὕτω καὶ διὰ τοῦ ἰδίου του ὠφελῶν παρὰδείγματος. Μοὶ εἶπεν ὁ ἴδιος ὅτι ἀποδοκιμάζων τὴν πολυγαμίαν, ἔχει μὲν μόνον γυναῖκα ἣν περιπαθῶς ἀγαπᾷ, καὶ ὅτι τὴν οἰοκλήν εὐδαιμονίαν θεωρεῖ μυριάκις προτιμητέαν ὑπὲρ πάντα τὰ φαντασιωδῆ ἀγαθὰ ἃ ἐπιδιώκει ἢ φιλοδοξία. Εἰς τοὺς δημοσίους περιπάτους πολλάκις συνέπεσε ν' ἀπαντήσω ἐφ' ἀμάξης τὰς μικρὰς καὶ ὠραίας ἡγεμονίδας, τὰς θυγατέρας του, εὐπρεπέστατα εὐρωπαϊκῶς ἐσταλμένας, καὶ συνοδευόμενας ὑπὸ τῆς Γαλλίδος ἢ Ἑλβετίδος παιδαγωγοῦ αὐτῶν, ἧτις ἐστὶ συγχρόνως καὶ ἡ Αὐλάρχης τῆς ἀντιβασιλείδος. Περὶ δὲ τῶν δύο υἱῶν του μοὶ εἶπεν ὁ Κεδίβης ὅτι σπουδάζουσιν ἐν Εὐρώπῃ, καὶ δὲν θέλουσι βραδύνει νὰ ἐπισκεφθῶσι καὶ τὴν Ἑλλάδα, τὴν χώραν τῆς ἀρχαίας δόξης καὶ τῆς ἱστορίας.

Ἡ ἐντύπωσις ἣν ἀπεκόμισα ἐκ τῆς γνωριμίας μου μετὰ τοῦ Ἀντιβασιλέως ἐστίν ὅτι εὐτυχὴς πρέπει νὰ λογισθῇ ἡ Αἴγυπτος διότι αἱ ἡνίκαι τῆς περιῆλθον εἰς χεῖρας ἀνδρὸς οὕτως εὐγενῶς φρονούντος καὶ αἰσθανομένου.

Παρά τινων εἰς οὓς ἐκεῖ ταῦτα ἐξέφρασα, ἤκουσα τὴν ἀντίρρησην ὅτι τὰ προτερήματα ταῦτα, ἃ δὲν μ' ἠρνήθησαν, ἀμαυροῦ κατὰ μέρος ἀσθένεια χαρακτῆρος ἀπέναντι ἐξωτερικῶν ἐπεμβάσεων. Καὶ δὲν εἰζεύρω μὲν κατὰ πόσον κομματικὴ πρόληψις δὲν ὑπελάνθανεν ἴσως εἰς τὴν παρατήρησιν ταύτην, ἢ ἂν ὡς ἀσθένεια δὲν ἐξελαμβάνετο ὅτι ἄλλοι ἤθελον εἰπεῖ φρόνησιν καὶ τῶν καιρῶν οικονομίαν. Ἰδιώτης τ' ἀδύνατα ἀντιμετωπίζων πρὸς ἐπίδειξιν χαρ-

κτῆρος θραύει ἴσως τὴν κεφαλὴν του ἡγεμῶν, ἔθνους προϊστάμενος, δύναται, τῆς περισκέψεως ἀφροντιστῶν, νὰ θραύσῃ τὴν τοῦ λαοῦ του.

Ἄλλως τε, ἂν καλῶς εἰκάζω, ἡ ἐνδόμυχος πεποίθησις τοῦ ἀντιβασιλείως ἐστὶν ὅτι ἡ ἀνεξαρτησία τῆς χώρας του ἐξαρτᾶται πολὺ ὀλιγώτερον ἐκ τῆς ματαιίας ἀντιστάσεως ἢν ἤθελον ἀντιτάττει ὀλίγοι του στρατιῶται καὶ σπάνια τινά, μόλις ἀξιόμαχα πλοῖα, παρὰ ἐκ τῆς ὑπολήψεως ἢν δι' εὐνομίας καὶ ἐσωτερικῆς ἀναπτύξεως ἤθελε γενικῶς ἐμπνεύσει, ὅτι ἐστὶν ἀξία ἀνεξαρτησίας.

Ἔπεται συνέχεια).

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ο ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Μυθιστορία Ἰουλίου Κλαρετῆ.—Μετάφρασις Χ. Α.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

I.

Ὁ ταγματάρχης αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν ἦτο τόσο δυσηρεστήμενος ἀπὸ τὴν ἡμέραν, ἣν διήλθεν, ὅσον ἀπὸ τὴν προτεραίαν. Εἶχεν ἀληθῶς κατατρίψει πολλὰς ὥρας εἰς ματαίως φλυαρίας καὶ μετὰ τὰς βολὰς εἰς τὸ σκοπευτήριον ἐδέχθη νὰ ὑποστῇ πολλὰς καὶ πάλιν ἐρωτήσεις, πολλοὺς λόγους μωροῦς, συνομιλίας ἀτελευτήτους, ἐξετάσεις βλακώδεις. Πλὴν ἂν ἐπανήρχετο εἰς τὴν ἐπαυλιν κατὰκοπος ἐκ τῆς διηνεκοῦς ἐπαναλήψεως καὶ ἀναμασσήσεως τῶν αὐτῶν λόγων, εἶχεν ὅμως τὴν συναίσθησιν ὅτι κατέλειπεν εἰς τοὺς ἐκλογεῖς τοῦ Δαμμάρι ἀνάνησιν μᾶλλον εὐάρεστον ἢ εἰς τὸ πλῆθος ἐκείνο τὸ συνηγμένον τὴν προηγούμενην ἡμέραν εἰς Σαλλύ. Ἐδείχθη οἷος πράγματι ἦτο καὶ εἶπε μερικὸς λόγους, τοὺς ὁποίους ἐπόθει νὰ εἶπῃ. Ἡ συνεσταλμένη καὶ προφανῶς εὐσέβαστος στάσις τοῦ Γκαρούς μετὰ τὴν ἐπανειλημμένην τριπλῇ ἐπιτυχίαν τῶν βολῶν του δὲν ἀπῆρσκεν αὐτῷ. Ἦτο οἰονεὶ ἀπάντησις ἔμμεπος εἰς τὸ ἀνόητον ἄρθρον τοῦ Ἐρχέλου. Εἶδεν ἐμπράκτως ὁ κύρ Γκαρούς ὅτι καὶ ὁ πυροβολητὴς ἠδύνατο ἐν ἀνάγκῃ νὰ καταρτίσῃ ἐπίσης νεκροὺς μερικοὺς!

— Ὡς τὸ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του! ἔλεγε καθ' αὐτόν.

Ἡ Γιλβέρτη παρετήρησεν ὅτι ὁ θεὸς τῆς ἦτο κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἦττον περίφροντις.

— Ἐφῆρθη καλὰ; ἠρώτησε τὸν Αἰμίλιον.

— Πολὺ καλὰ, δεσποινίς.

— Ὡμίλησεν ἐπιτυχῶς;

— Ἐπραξε κατὰ καλλίτερον... ἄφητε νὰ ὀμιλήσῃ ἡ πυρῆτις!

Καὶ ἐπειδὴ ἡ Γιλβέρτη παρεκάλει τὸν Βερδιέ νὰ διηγηθῇ αὐτῇ τὰ πάντα:

— Μπα! ἀπήντησεν ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ ἄργότερα!.. Δὲν ἀξίζει τῇ ἀληθείᾳ τὸν κόπον!

Ἄλλα μὲν ταῦτα ἡ νεᾶνις ἡὐχαριστεῖτο καὶ ἔχαίρετο. Ἐγνώριζεν ἀρκετὰ τὸν θεὸν τῆς καὶ διέκρινεν ὅτι δὲν ἦτο δυσηρεστήμενος ἀπὸ τὴν ἐκδρομὴν του.

Καὶ ἡ κυρία Ἐρβλαὶ ἐπίσης ἠρώτησε τὸν Δουκᾶν:

— Πῶς ἐπῆγεν ἡ ἡμέρα;

— Ἐξαίρετα, φιλότατη κυρία.

— Λοιπόν... ὁ ὑποψήφίός μου... προσδεύει;

— Πιστεύω, φιλότατη κυρία.

— Καὶ ὁ Γκαρούς;

— Σήμερον δὲν εὕρισκετο εἰς εὐνοϊκὸν ἔδαφος ὁ Γκαρούς!.. Ὁ ταγματάρχης ἐπυροβόλησεν εἰς τὸ σκοπευτήριον μὲ τὴν καρβίναν καὶ ὁ Γκαρούς... τὴν ἔπαθεν!

— Ἀ!.. ὦραϊχ! εἶπεν ἡ Ἐρρικέττα. Εἶνε εἰδικότης ὁ ταγματάρχης. Εὖγε!.. Ἄν ἴδωμεν ὅτι ἡ ἐκλογὴ κινδυνεύει, θὰ τὸν βάλωμεν νὰ πυροβολήσῃ μὲ τὸ τηλέβολον καὶ τότε ὁ Γκαρούς θὰ ἐξοντωθῇ!

— Μόνον, προσέθηκε σιγὰ ὁ Αἰμίλιος Δουκᾶς, διέπραξεν ἓν σφάλμα.

— Σοβαρόν;

— Ἀρκετὰ σοβαρόν. Ὁ κ. Βερδιέ συνήντησε τὸν μαρκήσιον δὲ Μομβρέν καί... (ἡ σοβαρὰ μορφή τοῦ νέου ἐξέφρασεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἄφωνον ἐπίπληξιν) ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα!.. Ἐκαμε κακὴν ἐντύπωσιν!

— ὦ! εἶπεν ἡ Ἐρρικέττα, δὲν ἔχει σημασίαν αὐτό. Ἀφοῦ κ' ἐγὼ δέχομαι εἰς τὴν οἰκίαν μου τὸν νέον κόμητα.

— Σεῖς, σεῖς κυρία, εἶπεν ὁ Δουκᾶς ἐπιχαρίτως, σεῖς τὸ κάμνετε διὰ νὰ τὸν σαγηνεύσῃτε. Θὰ τὸν μετεβάλλετε ἴσως εἰς δημοκρατικὸν μόνον καὶ μόνον παρατηροῦσα αὐτὸν ἐπὶ πολλὴν ὥραν!

Ἡ κυρία Ἐρβλαὶ εὗρε τὸ φιλοφρόνημα ὠραῖοτατον καὶ ἔτεινε τὴν μικρὰν τῆς χεῖρα πρὸς τὸν νέον, ὅστις ἀναντιρρήτως εἶχε πολλὴν ἀβρότητα, πολλὴν εὐστοχίαν, πολὺ πνεῦμα περὶ τὰς ἐκφράσεις του...

Ἡ ἄφιξις τοῦ Σαρβὲ διέκοψε τὴν συνδιάλεξιν. Ἀνήγγειλεν ὅτι μετὰ τὸ γεῦμα ὁ Γκενώ καὶ ὁ Καπποά, οἱ δύο σημαντικώτεροι τοῦ κόμματος, ἐμελλον νὰ ἔλθωσι διὰ ν' ἀκούσωσι τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ προγράμματος τοῦ ταγματάρχου. Ἦτο ἑτοιμον ἄρα γε αὐτὸ τὸ πρόγραμμα; Διότι ὁ γερουσιαστὴς ἐπέιγετο νὰ τὸ τοιχοκολλήσουν εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς ἐκλογικῆς περιφέρειας!..

— Ὡς σὰς στοιχίσῃ, θὰ σὰς στοιχίσῃ καμπόσον, ταγματάρχα! ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιτροπὴ θὰ συνδράμῃ εἰς τὴν δαπάνην. Πρέπει ὅμως αὐτὰ τὰ προγράμματα νὰ κολληθοῦν παντοῦ, ὡς καὶ εἰς